

Gifter i vår närmiljö gör oss sjuka

Sverige har tagit åt sig äran för att vara ett föregångsland när det gäller miljön. Men i dag har många länder gått om Sverige i miljöutvecklingen. Ett område som borde prioriteras högre är att nedbringa halterna av farliga ämnen i vår närmiljö.

TV-4-Nyheterarna uppmärksammade för en tid sedan att sjukdomen kol även drabbar icke-rökare. Det gjorde också DN-debatt den 15/9 -07:

”Den sjukdom som hittills bara förknippats med rökning, lungsjukdomen kol, visar sig uppstå också av dålig omgivningsluft. Föroreningar i inandningsluften har på bara tre år krävt två miljoner ickerökande kinesers liv. Det visar nya forskningsresultat. En ny rapport från WHO, som presenterades vid Europeiska lungmedicinkongressen i Stockholm visade också att lungsjukdomar om tio år är den tredje största

dödsorsaken i världen. Redan i dag är en miljard av jordens invånare drabbade.”

Miljarder till forskningen

Det är märkligt att forskningen på astma och lungsjukdomar där kol ingår har kunnat pågå i så många år och kosta så många miljarder utan att ge resultat som motsvarar forskningsinsatserna. Bara forskning kring astma har till dags dato kostat samhället över sju miljarder kronor.

DN-debatt skriver vidare: ”Omgivningsluften är alltså en stor källa till partiklar och andra skadliga ämnen. Förslagen till gränsvärden för luftföroreningspartiklar tillåter enligt experter inom ERS och Naturvårdsverket för höga halter. Det föreslås faktiskt gränsvärden inom EU som ligger dubbelt så högt som gränsvärdena i USA.”

Av kemisk art

I egenskap av veterinär, pa-

tolog och toxikolog har Tony Kronevi genom sin forskning medverkat i många publikationer som handlar om biologiska (infektiösa), näringsmässiga, fysikaliska och kemiska faktorer i vår miljö. Efter många års arbete har han kommit fram till slutsatsen att den mest sannolika gemensamma nämnaren för alla ovannämnda sjukdomar, (liksom andra sjukdomar som kronisk trötthet, elöverkänslighet, fibromyalgi, amalgamsjuka, sjukahussjuka) är av kemisk art, i vissa fall i kombination med exponering för ljus, så kallad fotosensibilisering. De är inte ”tillitsbristsjukdomar” som Margot Wallström tror.

Vattenskador är ofta orsaken till mögelbildning i bostadsmiljö. Gipsskivor i våtutrymmen eller vattenskador överhuvudtaget där gipsskivor och mineralull har blivit exponerade för fukt är en mycket farlig kombination. Svampen *Stachybotrys Chartarum*s gift är mycket farligt. När giftsvampens sporer torkar blir de mycket lättflyktiga och glider runt i inomhusluften och andas lätt in i lungorna. Svampsporerens gift frigörs då i lungorna och kan hämma proteinbildningen som håller ihop blodkärlen i lungorna och en lungblödning kan bli ett faktum. Hos vuxna kan det här ge kol och hos barn och spädbarn en allvarlig lungblödning.

Kronevi skriver i boken Byg-

gande med kunskap och moral: En debattskrift om sjuka hus, miljögifter och forskningsetik:

”1987 satte WHO upp följande vision: Hälsa för alla år 2000. I detta avseende är sjukdomar orsakade av kemiska faktorer av speciellt intresse, eftersom deras effekter på människors hälsa inte har blivit tillräckligt undersökta.”

Gifter i vår miljö

Vad har hänt sen dess, jo, medicinförbrukningen ökar, gifter i vår mat, vår luft och vårt vatten avslöjas på löpande band. Dioxin och PCB i maten i Belgien, foder tillverkat av avloppsslam innehållande dioxin och PCB i Frankrike, bromerade flamskyddsmedel i strömming och sill, diverse flamskyddsmedel, liksom 100-tals andra giftiga kemikalier i vår inre och yttre miljö. Nu senast hittade man gift i leksaker, handdukar och svinfoder som har importerats från Asien, samt godis, läsk med mera som orsakar hyperaktivitet och ADHD.

På uppdrag av Socialstyrelsen tog institutet för Miljömedicin vid Karolinska institutet och Miljömedicinska enheten vid Stockholms läns landsting fram *Miljöhälsorapport 2001*. Jag lyfter fram valda delar som berör inomhusmiljön:

”Rapporter av besvär och symtom relaterade till inomhusmiljön är förhållandevis vanliga

i Sverige. Drygt en miljon människor rapporterar symtom som de anser beror på inomhusmiljön (i bostaden, i skolan eller på arbetet). Huvudvärk, klåda, sveda irritation i ögonen samt irriterad, täppt eller rinnande näsa. En dålig inomhusmiljö kan bidra till uppkomsten av allergier, framförallt mot husdammskvalster, förrådskvalster och luftvägsinfektioner samt förvärra vissa överkänslighetsreaktioner. Fuktrelaterade indikationer i byggnader kan ha stor hälsomässig betydelse.”

Miljarder slösas bort

Forskningen, hur seriös är den? Rapporterna om skandaler och fusk har lett till minskat förtroende för forskarna, och ett minskat stöd för ökade satsningar på forskning. Universiteten och forskarna ligger inte längre i topp på svenska folkets förtroendeliga, enligt en mätning från SOM-institutet vid Göteborgs universitet.

Hur många miljarder skall slösas av skattemedel innan vi har kommit till insikt om hur vi skall angripa det här problemet och visa att det finns en seriös inriktning till problemet kol. Det är viktigt att man arbetar förebyggande när det gäller all form av kemikaliepåverkan och att man medverkar till att nedbringa halterna av farliga ämnen i vår närmiljö.

Börje Wigström

FAKTA: KOL

Kroniskt obstruktiv lungsjukdom (kol)

En inflammatorisk sjukdom i luftvägarna, varvid flödet av luft genom lungornas mindre luftvägar förhindras.

Har man kol är luftflödet ständigt nedsatt, till skillnad från astma där man får andnöd anfallsvis.

Mer än en halv miljon svenskar har kol.

150 000 beräknas ha så svår kol att de behöver medicinsk behandling och läkarkontroller.

2 500–3 000 personer om året avlider i sjukdomen.

Kol går inte att bota, men sjukdomsutvecklingen kan stoppas genom rätt behandling.